

XORNADAS GASTROACCESIBLES DE LUGO

*Estela Martínez Villalda.
Traballadora Social na Asociación para a promoción social e
cultural de persoas con discapacidade física.*

*Leticia López Adrio.
Traballadora Social na Asociación lucense de esclerosis múltiple ALUCEM*

Gañadoras do «I Premio do Día Mundial do Traballo Social 2015» convocado polo COTSG,
na modalidade de Boas Prácticas

RESUMO:

As Xornadas Gastroaccessibles de Lugo levan dous anos de funcionamento, é unha idea innovadora que conxuga o ocio, a gastronomía, o lecer dende unha perspectiva de accesibilidade e promoción da autonomía persoal das persoas, sexa cal sexa a súa diversidade. Leváronse a cabo durante un mes e medio como da seguinte maneira:

Durante os mes de novembro tódolos martes leváronse a cabo obradoiros de cociña, para elo contamos con catro profesionais da cociña e unha nutricionista. Aconsellaron que alimentos cociñar en cada dieta así como de que maneira se deben cociñar.

Durante a semana do día 1 de decembro o 8 de decembro levouse a cabo a degustación das tapas gastroaccessibles, adaptadas a diversas doenzas como foron: celiacuía, diabetes, esclerose múltiple, lupus e doentes renais, todas e cada unha delas supervisabas baixo un asesoramento nutricional específico. Levaronse a cabo en locais libres de barreiras arquitectónicas. De aquí xurde o termo que acuña estas xornadas GASTRO-ACCESIBLES (a tódolos niveis). Por último clausuráronse o xoves 11 de decembro coa actuación Cociña económica de Mofa e Befá.

PALABRAS CHAVE:

Accesibilidade, gastronomía, sensibilización, promoción e turismo.

II JORNADAS GASTROACCESIBLES DE LUGO

RESUMEN:

Las Jornadas Gastroaccesibles de Lugo llevan dos años de funcionamiento, es una idea innovadora que combina entretenimiento, gastronomía, ocio, desde la perspectiva de la accesibilidad y la promoción de la autonomía personal de las personas, cualquiera que sea su diversidad. Se llevaron a cabo durante un mes y medio de la siguiente manera:

Durante el mes de noviembre todos los martes se celebraron talleres de cocina, para eso contamos con cuatro profesionales de la cocina y una nutricionista. Aconsejado que alimentos cocinar en cada dieta, así como la forma de ser cocinados.

Durante la semana del 1 diciembre a 8 diciembre se llevó a cabo la degustación de tapas gastroaccesibles adaptadas a diversas enfermedades como estaban, la enfermedad celíaca, la diabetes, la esclerosis múltiple, los pacientes con lupus y renales, todos y cada uno de ellos supervisados bajo un asesoramiento nutricional específico. Se llevaron a cabo en establecimientos hosteleros libres de barreras arquitectónicas. De ahí surge el término acuñado como GASTRO ACCESIBLES (a todos los niveles). Finalmente se clausuró el Jueves, 11 de diciembre con actuación «Cociña económica» de Mofa&Befa.

PALABRAS CLAVE:

Accesibilidad, gastronomía, sensibilización, promoción y turismo.

II CONFERENCE OF GASTRONOMY&ACCESIBILITY IN LUGO

ABSTRACT:

The Gastroaccesibles of Lugo Days spent two years of operation, is an innovative idea that combines entertainment, dining, entertainment, from the perspective of accessibility and promotion of personal autonomy of persons, whatever their diversity. They were held for a month and a half as follows:

During the month of November every Tuesday cooking workshops were held, for that we have four professional chefs and nutritionist. Good to cook food on each diet, and how it is cooked.

During the week of December 1 to December 8 was carried out tapas tasting gastroacesibles adapted to various diseases as they were, celiac disease, diabetes, multiple sclerosis, lupus patients and kidney, every one of them supervised under specific nutritional advice. They were held in catering establishments free of architectural barriers. Hence the term coined as GASTRO ACCESSIBLE (at all levels) arises. Finally all the program ended on Thursday, December 11th with actucación "economic Cociña" of Mofa & Befá.

KEYWORDS:

Accesibility, gastronomy, sensibility, promoye and turism.

INTRODUCCIÓN:

Segundo a **enquisa sobre discapacidade, autonomía persoal e situacións de dependencia (EDAD 2008)**, expón que o 9% da poboación española padece algún tipo de discapacidade. Galicia é unha das comunidades con maior prevalencia da mesma, un 11,3%. Ter unha discapacidade é un factor clave para sufrir marxinación social, pois supón dificultades para desprazarse polo entorno, como problemas de acceso a edificios con barreiras arquitectónicas, tamén dificultades de comunicación que impiden un correcto desenvolvemento persoal.

Tamén sofren carencias educativas e formativas ao non dispor dos recursos profesionais axeitados, pois segundo o «**Libro Blanco sobre universidade e discapacidade curso 2005-2006**» só o 0,2% do total de alumnado de bacharelato ten algún tipo de necesidades educativas especiais. Esta carencia formativa, unida ás dificultades de desprazamento, comunicación e acceso a servizos, repercute en maior nivel de desemprego. O ter acceso a un emprego está íntimamente relacionado co crecemento persoal e a autorrealización da persoa, a carencia do mesmo no colectivo de persoas con discapacidade fai que teñan unha escasa participación na sociedade, cun papel pasivo tanto no aspecto de ocio e tempo libre como no aspecto de defensa dos seus dereitos civís. As cifras están aí: Segundo a EDAD 2008 o 76% das persoas con discapacidade adica o seu tempo libre a ver a TV ou DVD, o 34,9% a escoitar música e radio, o 27,8 a ler, e o 28,3 a realizar exercicio físico. Unha lectura rápida dos datos lévanos á conclusión de que aquelas actividades que implican desprazamento (ir a museos, cine, saír coas amizades, bibliotecas) non son frecuentes no colectivo.

O ocio e o tempo libre é un factor clave na visibilización do colectivo e na participación social. O **sociólogo italiano Marco Marchioni**, un dos pioneiros na intervención comunitaria en España, abogou pola «**participación social**» coa finalidade de que non queden sectores sociais excluídos. Marchioni destaca a necesidade e importancia de promover procesos comunitarios para tratar de superar as problemáticas que vive a sociedade e poder afrontar, do mesmo xeito, os desafíos do futuro. Para lograr estas

pretensións é necesario que teñan lugar experiencia solidarias coa implicación de todos os recursos dos que dispoñen as administracións, así como contar coa implicación dun gran número de cidadáns.

A escasa participación social do colectivo, ven determinada pola falta de mobilidade espacial no contorno diario, incidindo negativamente no seu desenvolvemento integral, e provocando illamento perenne que xera unha baixa autoestima e unha consideración negativa de si mesmos e do seu contorno. A situación que resulta de vivir e desenvolverse nun medio hostil na persoa con discapacidade pode dar lugar a actitudes crispadas e comportamentos antisociais que dificilmente van repercutir de forma satisfactoria na súa proxección profesional, social ou familiar.

A accesibilidade ten que ser unha característica básica nas edificacións e espazos públicos. É a condición que posibilita o entrar e saír das casas, as tendas, os teatros, os locais de hostalería. A accesibilidade permite ás persoas con mobilidade reducida participar nas actividades sociais, culturais, educativas e económicas para as que se concebiu o entorno construído.

Tamén como sinalou Marchioni, é necesaria a implicación de toda a sociedade, e polo tanto concienciar á mesma da problemática das persoas con discapacidade, non dende a óptica do asistencialismo, se non dende a traballo social comunitario como elemento de empoderamento, de reclamación dos dereitos civís que lle son negados. Para isto faise necesaria a educación, concebida non só como transmisora de coñecementos, se non como un proceso para a transformación e o cambio, esta idea fundamental aparece reflectida no **Informe Delors («La Educación encierra un tesoro. Informe a la UNESCO de la Comisión Internacional sobre la educación para el siglo XXI»)**.

No Informe Delors faise énfase en sinalar a función indispensable que ten a educación, como instrumento para que a humanidade poida progresar cara aos ideais de paz, liberdade e **xustiza social**.

O Informe consta de tres partes: Horizontes, Principios e Orientacións. Na segunda parte, dedicada aos Principios da Educación, reflexiónase sobre cales deben ser os alicerces da Educación. Ofrécenos unha orientación moi interesante e achega sobre cales son as claves, nun momento incerto como o actual, sobre as que podemos construír, entre todos, a Educación, pois é unha educación global e integral: a educación ao longo da vida baséase en catro alicerces: aprender a coñecer, aprender a facer, aprender a vivir xuntos, aprender a ser.

- 1. Aprender a coñecer**, combinando unha cultura xeral suficientemente ampla coa posibilidade de profundar os coñecementos nun pequeno número de materias. O que supón ademais: aprender a aprender para poder aproveitar as posibilidades que ofrece a educación ao longo da vida.

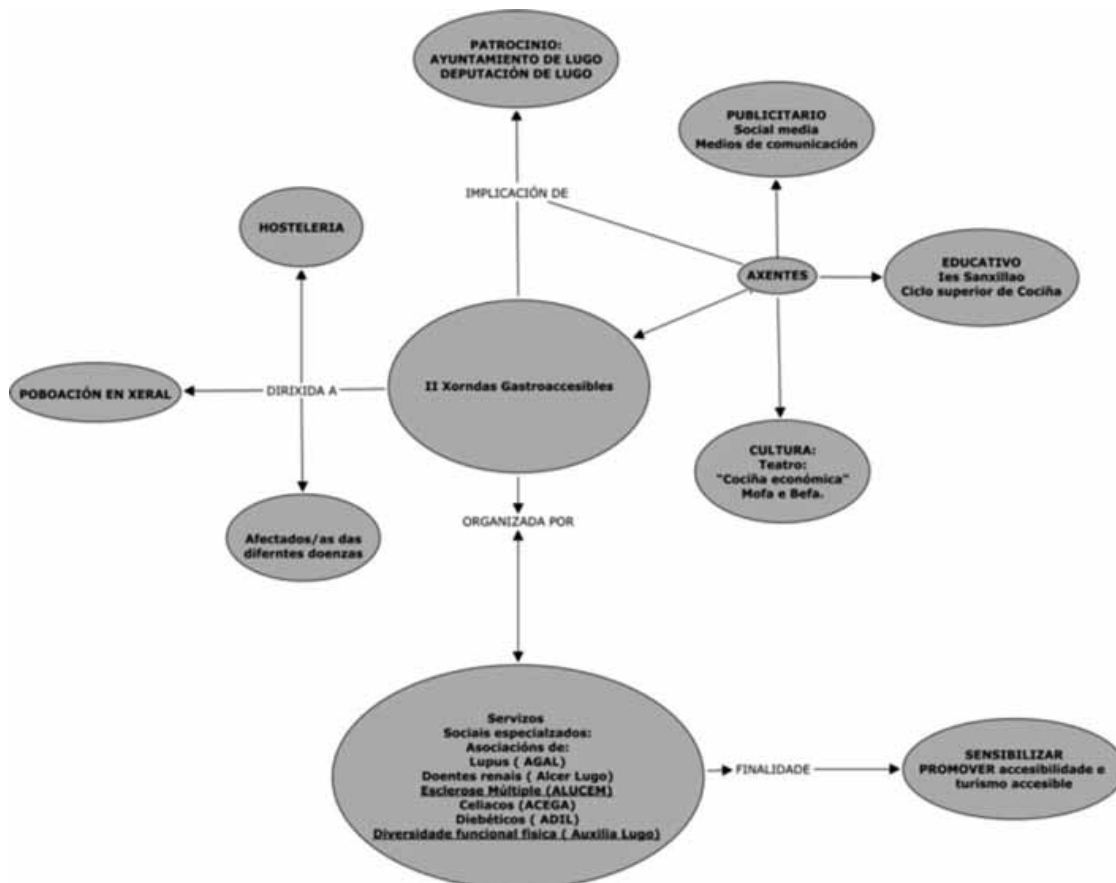
2. **Aprender a facer**, a fin de adquirir non só unha cualificación profesional senón unha competencia que capacite ao individuo para facer fronte a gran número de situacións e a traballar en equipo. Pero, tamén, aprender a facer no marco das distintas experiencias sociais ou de traballo que se ofrecen aos mozos e adolescentes, ben espontaneamente a causa do contexto social ou nacional, ben formalmente grazas ao desenvolvemento do ensino por alternancia.
3. **Aprender a convivir xuntos**, desenvolvendo a comprensión do outro e a percepción das formas de interdependencia para realizar proxectos comúns e prepararse para tratar os conflitos, respectando os valores de pluralismo, comprensión mutua e paz.
4. **Aprender a ser** para que florezca mellor a propia personalidade e se estea en condicións de obrar con crecente capacidade de autonomía, de xuízo e de responsabilidade persoal.

As xornadas lévaronse a cabo na cidade de Lugo, como entidade referente a prol do traballo reivindicativo da accesibilidade como pilar fundamental nos dereitos das persoas con diversidade funcional está AUXILIA Lugo, que tras un laborioso traballo voluntario, reivindicativo e de presión aos axentes políticos conseguiron que no ano 1996 se aprobase a Ordenanza de Supresión de Barreiras no Concello de Lugo, este foi un acontecemento fundamental para o despegue da cidade hacia o deseño para todos, a norma pactada foi unha das máis avanzadas en materia de accesibilidade universal, anticipándose á autonómica que foi aprobada no 1997 (*LEY 8/1997, de 20 de agosto, de accesibilidade e supresión de barreiras na Comunidade Autónoma de Galicia*).

A aprobación da ordenanza municipal de supresión de barreiras Lugo supuxo a posta en marcha das seguintes accións comunitarias: Sucesivos plans co IMSERSO lograron financiar obras de remodelación viaria; Progresiva adaptabilidade dos edificios públicos da cidade (en parte financiado por estes plans); Campaña de concienciación (levada a cabo por AUXILIA Lugo) aos representantes políticos da cidade para que «vivisen» a experiencia de desprazarse nunha cadeira de rodas; Posta en marcha da páxina web lugoaccessible.net por AUXILIA Lugo como unha campaña de sensibilización aos propietarios de establecementos hostaleiros e comerciais para eliminar barreiras. O interese dos gobernantes municipais por contactar e ter en conta aos colectivos de persoas con discapacidade; A implicación do Gabinete de Tráfico da Policía Local para ampliar, situar e sinalizar as prazas de aparcamento reservado; A instalación de semáforos con sinalización acústica; Mellora en accesibilidade do transporte público; A existencia de taxis adaptados e das axudas económicas de bono-taxi para aquelas persoas que non poden facer uso do transporte público. Todo isto está transformando a Lugo nunha cidade para TODOS, sendo recoñecida co Premio Reina Sofía de Accesibilidade no ano 2006.

OBXECTIVOS:

- Dar pasos na procura dunha vida sociocultural e integradora na provincia de Lugo.
- Promover o lecer accesible para todos e todas.
- Promover o turismo accesible.
- Dar a coñecer as diferentes realidades alimentarias que se recomentan en determinadas doenzas e que dotan ás persoas afectadas dunha maior calidade de vida.

METODOLOXÍA:

Utilizamos o Enfoque do Marco Lóxico (EML) como método de planificación por obxectivos, e tamén porque nos vai permitir aplicar unha metodoloxía participativa, xa que o que pretendemos é unha acción transformadora, que abarca non só o ámbito social, tamén o educativo e o sector servizos.

Identificación: Análise da problemática da participación social das persoas con diversidade funcional en base ás experiencias de intervención de traballo social das entidades participantes nas xornadas, establecendo como a principal causa a falta de accesibilidade e concienciación social da poboación xeral.

Deseño/formulación: partindo do análise de obxectivos programamos establecemos dous eixos fundamentais de intervención: a accesibilidade e a educación, e formulando as actividades a levar a cabo neses dous campos: accesibilidade e o ocio integrador foron as claves das II Xornadas Gastroaccessibles, establecendo os requisitos de participación nas mesmas por parte dos hostalerios: locais accesibles e con baño adaptado. A intervención e concienciación social no ámbito educativo foi a clave das I Masterclass Gastroaccessibles, colaborando co Departamento de Hostalaría do IES San Xillao.

Execución e seguemento: A coordinación e supervisión de todas as actividades levadas a cabo foi realizada polas traballadoras sociais, establecendo reunións semanais entre elas e o community manager. Quincenais co resto de asociacións participantes e mensuais co Departamento de Hostalaría do IES San Xillao, cociñeiros/as implicados e locais de hostalería participantes. Neste apartado tamén se realizaba unha avaliación simultánea das debilidades e fortalezas das Xornadas e do traballo en equipo. Tamén se realizaron informes de seguemento para unha mellor coordinación entre as Traballadoras Sociais.

DESCRIPCIÓN:

FASE DE PROGRAMACIÓN: Partindo da realidade social do colectivo de persoas con diversidade funcional de Lugo, as traballadoras sociais de AUXILIA Lugo e ALUCEM Lugo contactan coas seguintes entidades:

Asociación para a Loita contra as Enfermidades renais (ALCER Lugo), Asociación de Diabéticos Lucenses (ADIL Lugo), Asociación Galega de Lupus, vogalía de Lugo (AGAL Lugo), Asociación Celíacos de Galicia vogalía de Lugo (ACEGA Lugo). Todas estas entidades representan a un colectivo con necesidades de dietas específicas na súa alimentación, factor de exclusión de cara, entre outros, ao goce de un ocio hostaleiro.

As entidades acordan a celebración das II Xornadas Gastroaccesibles, recaendo a coordinación e execución de actividades nas traballadoras sociais das entidades mencionadas, que se dividiron nas seguintes áreas temáticas:

ÁREA DE ACCESIBILIDADE: entendendo esta como a promoción da eliminación de barreiras arquitectónicas e a accesibilidade gastronómica. As entidades promotoras das mesmas acordaron realizar un **concurso de tapas** elaboradas baixo os criterios de dietas específicas en diferentes doenzas (lupus, esclerose múltiple, celiacuía, enfermidades renais e diabete) en locais de hostalaría.

- 1.1 Selección dos locais: os criterios de participación foron locais de hostalaría completamente accesibles (entrada e baño adoptado segundo as características incluídas na normativa de eliminación de barreiras tanto municipal como autonómica). A información foi proporcionada por AUXILIA Lugo, xa que esta entidade ten unha Guía de Accesibilidade de Lugo onde se recollen todo o listado de locais, tamén o voluntariado da entidade durante dous meses fixo unha actualización de datos dos locais. O resultado final foi 70 locais de hostalaría que cumprían os requisitos.
- 1.2 Asesoramento nutricional: Enviáronse comunicacións postais e contactos telefónicos aos 70 locais accesibles, convocándoos para unha reunión informativa. Para a parte nutricional contou coa participación da nutricionista de ALCER Lugo, en dita reunión explicou aos hostaleiros as distintas dietas específicas e as coordinadoras o desenvolvemento das xornadas, establecendo entre todos as datas do 1 ao 8 de decembro de 2014. A dita reunión acudiron 15 locais.
- 1.3 Elaboración de tapas accesibles: No mes de novembro cerrouse o número final de establecementos participantes, 12 en total. No mesmo mes os cociñeiros enviaron ás coordinadoras o nome da tapa, o colectivo ao que vai dirixido e os ingredientes para a elaboración. A nutricionista desprazouse aos locais para comprobar in situ o proceso de elaboración do alimento.
- 1.4 Creación do Itinerario Gastroaccesible: As coordinadoras das xornadas elaboraron unha ruta gastroaccesible en soporte papel onde se recolleu a información sobre o local, a tapa, o prezo e o colectivo dietético específico ao que ía dirixida. Foi distribuída e publicitada quince días antes da celebración do concurso de tapas.

ÁREA DE EDUCACIÓN: Entendida a educación como un proceso para a transformación e o cambio, por iso faise necesario incluír a óptica da diversidade funcional e das dietas específicas aos futuros profesionais da hostalaría (cociñeiros/as, xefes e xefas de cociña, camareiros/as) fomentando competencia de aprender a facer, onde o que prima é saber tratar as diferenzas.

- 1.1. Familia profesional de Hostalaría e Turismo: As coordinadoras das xornadas contactaron co xefe de departamento de hostalaría e turismo do IES San Xillao de Lugo, onde se ofertan ciclos de grao medio e superior das ramas mencionadas. Na reunión co mesmo adquiriuse o compromiso do responsable de departamento de celebrar nas instalacións do centro obradoiros de cociña para formar ao alumnado e poboación en xeral nas dietas específicas mencionadas. A nutricionista ofreceu aos profesores dos ciclos da rama de cociña formación específica neste eido.
- 1.2. Master Class Gastroacesibles: Un dos puntos a destacar é incidir na erradicación da crenza colectiva de que seguir unha dieta específica é algo aburrido e insípido, para iso seleccionáronse tres cociñeiros e unha cociñeira onde a innovación culinaria primase nas súas elaboracións. O desenvolvemento das master class dividiuse en dous apartados: 1º) Breve introducción por parte da nutricionista da explicación da doenza e a dieta. 2º) elaboración do menú por parte do cociñeiro/a co apoio da nutricionista na elección de alimentos e a maneira de preparalos. O alumnado participou de maneira activa preparando os alimentos e axudando nos fogóns. Realizáronse 4 sesións: Diabete Class, Renal Class, Celiacía Class, Lupus e Esclerose Múltiple Class. O número de participantes foi de 25 xa que as instalacións e a dinámica participativa das mesmas desaconsellaba máis número.

COORDINACIÓN E ALIANZAS:

O traballo de coordinación que realizaron as traballadoras sociais, contemplou catro grandes campos:

1. Establecer obxectivos: realizouse un cronograma onde se reflectiron todas as actividades a levar a cabo para poder cumprilos, así como as tarefas e a distribución das mesmas para acadar os resultados esperados.
2. Visión: A traballadoras sociais tivemos unha visión clara e global do proxecto, e así foi transmitido aos diversos axentes implicados no mesmo.
3. O Equipo: o núcleo fundamental estivo formado pola nutricionista, o community manager, os cociñeiros e cociñeira, o xefe de departamento de hostalaría do IES San Xillao e as traballadoras sociais coordinadoras, establecendo as seguintes sesións:
 - 3.1. Reunións semanais entre as traballadoras sociais e o community manager.

- 3.2. Reunións quincenais entre os anteriores, a nutricionista e o resto de entidades participantes.
- 3.3. Reunións mensuais entre as coordinadoras, cociñeiros e cociñeira, nutricionista e xefe departamento de hostalaría do IES San Xillao.
4. Comunicación: foi un aspecto fundamental, o paso de información, as traballadoras sociais eran informadas de todas as incidencias que se produciron así como as tarefas a desenvolver a cada un. Destacamos que as dúas traballadoras sociais traballamos porta con porta o mellorou notablemente a comunicación.

ALIANZAS: A rede de contactos que manexaban as traballadoras sociais foi fundamental para sumar apoios, polo seu traballo continuo coa administración pública e polo recoñecemento das entidades onde desenvolvemos o noso traballo (AUXILIA Lugo e ALUCEM) permitiu que o Concello de Lugo aportara o apoio económico en publicidade e social media, a promoción na web de turismo municipal, a cesión gratuita por un día do Auditorio municipal para o acto de clausura. Por outro lado a Deputación de Lugo, Área de Cultura o apoio económico e publicidade: Obra de teatro Cociña económica de Mofa e Befá. Promoción en novas da web da Deputación provincial de Lugo. Tamén a rede de contactos persoal das traballadoras sociais permitiu implicar aos cociñeiros e cociñeira, así como a 3 locais de hostalaría que funcionaron como dinamizadores e animadores para a participación nas xornadas e outros locais de hostalaría.

PROMOCION E DIFUSIÓN

As datas de difusión foron do 15 de setembro ao 15 de decembro.

O traballo realizado foi o seguinte:

1. Social Media Plan: creación do movemento Gastroaccesible nas contas de facebook e twitter, así como o Hashtag #cómeteasescaleiras, as publicacións xiraron entorno aos seguintes eixes:

- a) **Contidos sobre as diferentes doenzas das xornadas**, coa intención de dar a coñecer os inconvintes das mesmas e facilitar información ás persoas que as sofren. Tamén se publicaban contidos de boas prácticas en materia de eliminación de barreiras.
- B) **Contidos sobre os cociñeiros e cociñeira: Publicáronse receitas e menús adaptados elaborados polos eles en colaboración coa nutricionista.**
- C) **Contidos sobre os locais participantes e as tapas ofertadas con imaxes das mesmas.** Facebook: Total fans: 386 Total publicacións: 177 (6 diarias) Interaccións: 596 interaccións/acodes únicas. Total de

gústame en publicacións: 1.160 Total de Compartidos en publicacións: 176 Comentarios/Preguntas: 12 Twitter: Total de seguidores: 54 . Total seguindo: 55 . Total tweets: 395 (Min. 12 diarios, 6 en castelán e 6 en galego) . Total RTs: 57 Total Mencións: 18 Total Favoritos: 55

2. Creación do movemento EU APOIO aproveitando a moda dos selfies e da publicación de fotos nas redes, creouse unha imaxe co logo e lema para descarga libre e en soporte cartón para sacarse foto e subila ás redes sociais. Total fotografías publicadas 36.

3. Outros medios: publicadas en Produtos de Apoio de Xunta.é O Progreso de Lugo. La Voz de Galicia. A Alacena Vermella (Portal web especializado en gastronomía) Estacerca.com (Portal nacional de eventos) Radio Galega (Entrevista na Tarde Entrevista en Convivir en igualdade) Revista Benbo (Revista sobre Gastronomía Galega e Atlántica.) DescubreLugo.com (Portal de promoción turística de Lugo) Concello de Lugo Noticiasgalicia.com Telelugo Televisión de Galicia TVG Lugoturístico do Progreso de Lugo.

PARTICIPACIÓN DAS PERSOAS DESTINATARIAS E DA COMUNIDADE

Como ben foi sinalado o fin último que perseguen as xornadas é a de mellorar a calidade de vida das persoas con diversidade funcional e promocionar a autonomía persoal das mesmas, a través da articulación de dous eixos principais a accesibilidade e a educación.

Destinatarios directos: As persoas con discapacidade e aquelas que teñen unha doenza para a cal precisan unha dieta específica participaron activamente na programación das mesmas , xa que a través das entidades que forman as xornadas fixeron posible a realización das mesmas. Así como aportaron as súas receitas aos cociñeiros, asistiron ás Master Class, degustación de tapas, e acto de clausura. Tamén Destacamos que a guía de accesibilidade de AUXILIA Lugo está feita por persoas con discapacidade que son os voluntarios/as que a actualizan.

Destinatarios indirectos: neste apartado contemplamos ao alumnado dos ciclos de hostalaría e turismo, a súa educación en materia de accesibilidade e dietas vai permitir que no seu futuro profesional vexan ás persoas con discapacidade como unha oportunidade e non un problema, outro apartado fundamental foron os hostaleiros, participaron 12 locais (dos 70 posibles), pero a concienciación na eliminación de barreiras abrangueu a todos os locais de hostalaría.

Houbo unha grande implicación da comunidade, xa que durante a degustación das tapas moitos locais esgotáronas, así como se enviaron fotos de eu apoio de diversos colectivos, clubs deportivos, asociacións de veciños, etc.

RESULTADOS E IMPACTO

A CORTO PRAZO NA ÁREA DE ACCESIBILIDADE:

Que os xerentes dos establecementos hostaleiros teñan mellor oferta gastronómica para todas as persoas e así crear unha ruta gastroaccesible e libre de barreiras con maior implicación no número de locais participantes.

ÁREA DE EDUCACIÓN:

Familia profesional de Hostalaría e Turismo: Buscar a implicación de máis centros educativos do campo da hostalaría, e maior implicación dos equipos docentes dos mesmos.

Master Class Gastroaccesibles: conseguir maior apoio económico nas mesmas, e realizalas máis veces o ano, implicar a persoas de todas as idades nas mesmas. Sensibilizar a profesionais e futuros profesionais da cociña da súa importancia.

A LONGO PRAZO ÁREA DE ACCESIBILIDADE:

Aumentar o número de locais libres de barreiras, para así promover a independencia das persoas con diversidade funcional. Que os establecementos hostaleiros, teñan na súa carta e no seu menú dietas accesibles a todos incluíndo diferentes doenzas sobre todo as alérxicas.

Establecer nas Bases do Concurso de Tapas da cidade de Lugo que todas as tapas de todos os locais participantes inclúan as diferentes dietas específicas, isto como factor de inclusión de un elemento **anormal (gastroaccesibilidade)**, dentro de outro para o público xeral.

ÁREA DE EDUCACIÓN:

Familia profesional de Hostalaría e Turismo: Incluír a perspectiva inclusiva das dietas específicas dentro do currículo formativo dos Ciclos Medio e Superior da familia profesional de Hostalaría e Turismo. Master Class Gastroaccesibles: diversificar o campo de acción, realizándoas en centro educativos de todos os niveis.

APRENDIZAXES DA EXPERIENCIA

As xornadas gastroaccesibles son un proxecto moi amplo, como se pode comprobar. Foron unha grata experiencia, incluíndo as boas e non tan boas experiencias vividas, que ao final é unha experiencia global da cal se aprende.

Para mellorar a calidade de vida de determinado colectivo, ou para paliar situacións de marxinación ou illamento social faise necesaria a participación activa de todos os membros da sociedade. O primeiro paso para

implicar a toda a sociedade é dotala de coñecemento, de que sexan conscientes de que de maneira directa ou indirecta están a ser cómplices da negación do dereito a vivir en igualdade de condicións de determinado colectivo. Por iso nos propuxemos, que dende unha óptica lúdica, como é a degustación de tapas, a sociedade coñeza e empatice cos problemas que a falta de accesibilidade provoca nas persoas con diversidade funcional. Isto foi unha aprendizaxe moi importante, do pouco podemos sacar moito.

Para conseguir resultados a longo prazo faise necesario contar coa educación, pois o alumnado de hoxe é o futuro cociñeiro de mañá, por iso debemos implicar á comunidade educativa nos programas de traballo social comunitario, así creamos cidadáns críticos e responsables e non meros produtores de bens de ocio para consumo.

Unha non tan boa experiencia foi a obtida co gremio da hostalaría, pois foron moi reacios a participar. Tivemos que recorrer un por un todos os locais accesibles, e en moitos casos recibimos malas contestacións. Isto fíxonos nun momento determinado plantexarnos as xornadas e por veces abandonar, pero cambiamos a óptica de intervención con eles, e mudámola por un discurso no cal vendemos a gastroaccessibilidade como unha oportunidade de negocio, pois hai moitas persoas con mobilidade reducida que consumirían por primeira vez nese local, e o ser pouca a oferta hostaleira gañarían clientes. Así conseguimos os 12 locais, concienciando no tema de que as persoas con discapacidade son potenciais consumidoras do seu produto.

Faise necesario dotar ao traballo social de ferramentas de visibilización do mesmo, moitas veces realizamos un traballo que non se ve a simple vista, por este motivo contratamos os servizos de un community manager para que nos xestionara a campaña, sendo nós quen controlábamos a información e os aspectos nos que queríamos incidir. A sociedade da información e a necesidade que a sociedade actual ten de exporse nas redes sociais, que a priori pode ser un elemento negativo e de fachada, nós decidimos convertelo en algo que xere conciencia social. Para iso creamos o EU APOIO, sabíamos que a poboación estaría disposta a sacarse a foto, tan só precisábamos de un mensaxe claro «Cómete as escaleiras», isto axudaríanos a difundir as xornadas e todos os aspectos que se querían traballar coas mesmas. A aprendizaxe foi que coa utilización das novas tecnoloxías poidemos chegar a diferentes colectivos que a priori non participarían.

CONCLUSIÓNS

A intervención en traballo social debe ser entendida como a acción organizada e desenvolta polos traballadores sociais coas persoas, grupos e comunidades. O seu obxecto están orientados a superar os obstáculos que impiden avanzar no desenvolvemento persoal e a mellora na calidade de vida da cidadanía.

A intervención directa con persoas con diversidade funcional debe contemplar á persoa como un todo, os factores sociais, persoais, físicos, psíquicos están inter-relacionados entre si, débese intervir a todos os niveis e non en aspectos particulares que o que fan é por parches a unha situación de desvantaxe social.

Por todo isto formulamos as II Xornadas gastroaccesibles, incluíndo todos os factores e axentes que a longo prazo van mellorar a autonomía persoal e social das persoas con discapacidade. Como se reflexa ao longo deste documento para facilitar este traballo é indispensable que a sociedade tome parte del, a única maneira de facer reflexionar a unha comunidade é implicándoos convertíndoos á vez en axentes para o cambio social e a xustiza.

As xornadas mostran como é posible que a partir de accións, que a priori parecen de tipo lúdico, se poden traballar aspectos para mellorar a autonomía persoal de persoas con discapacidade, non dende a óptica do asistencialismo, se non dende o traballo social comunitario. Implicar ao maior número de axentes posibles vainos permitir lograr resultados a longo prazo.

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

- DELORS. J e OUTROS (1996): «*La educación encierra un tesoro. Informe UNESCO de la Comisión internacional sobre educación para el Siglo XX*». Madrid. Editorial Santillana pp 91-103
- MARCO MARCHIONI (1999) «*Comunidad, participación y desarrollo. Teoría, metodología y práctica de la intervención comunitaria*». Madrid. Editorial Popular. 1999
- Ordenanza municipal de supresión de barreiras arquitectónicas, eliminación de barreiras arquitectónicas, BOP Lugo 15 de julio de 1997 y del 28 de diciembre de 2004
- <http://www.lugoaccesible.net>.
- ANTONIO PERALTA MORALES (Fundación Desenvolupament Comunitari), 2007: «*Libro Blanco sobre universidade e discapacidade curso 2005-2006*».